

» RÖVIDEN

**„Halálos” nyilatkozat:
lemondott a CNAS szóvivője**

Lemondott Daniel Osmanovici az Országos Egészségbiztosítási Pénztár (CNAS) sajtószóvivői tisztségéről. Mint ismeretes, Osmanovici úgy fogalmazott egy rádióinterjúban az egészségügyi kártyák informatikai rendszerének meghibásodása kapcsán, hogy „az emberek mindenképpen meghalnak, a rendszerrel és a rendszer nélkül is”. Kijelentése nagy felháborodást váltott ki, Viorica Dăncilă miniszterelnök pedig felszólította az egészségügyi minisztert, hogy a CNAS igazgatóját és a szóvivőt is menesse posztjáról. Az igazgató, Răzvan Vulcănescu korábban közölte: nem hajlandó lemondani.

**Ismét Astrid Fodor irányítja
Nagyszebent**

Visszatérhet hivatalába Astrid Fodor nagyszebeni polgármester, miután a Szeben megyei törvényszék felfüggesztette a prefektus rendeletét, amellyel utóbbi menesztette az előljárót. Adela Muntean prefektus arra hivatkozva függesztette fel tisztségéből Astrid Fodor nagyszebeni polgármestert, hogy a legfelsőbb bíróság jogerős ítéletében megerősítette az Országos Feddhetetlenségi Ügynökség (ANI) által az előljáró esetében megállapított összeférhetlenséget. Az ANI még 2015-ben állapított meg összeférhetlenséget Astrid Fodor esetében, mivel 2012 és 2014 között az alpolgármesteri tisztséggel párhuzamosan tagja volt két nagyszebeni tanintézet igazgatótanácsának – emlékeztet az Agerpres. Fodor azóta több ízben is elmagyarázta, hogy a jelzett időszakban helyi tanácsos volt, és az akkori törvények kötelezték, hogy helyi választott tisztségviselőként javadalmazással nem járó tagságot vállaljon az iskolák igazgatótanácsában. Astrid Fodor megtámadta az ANI jelentését a gyulafehérvári ítéletábránál, amely 2016 nyarán neki adott igazat, az ANI azonban fellebbezett a döntés ellen, és a legfelsőbb bíróság májusban az ANI-nak kedvező ítéletet hozott. Ám a Szeben megyei törvényszék pénteki döntése nyomán Astrid Fodor visszatérhet a polgármesteri tisztségbe. Horațiu Marin alprefektus pénteken közölte, hogy megfellebbezik a törvényszék döntését.

Tarlóégetés okozhatott tüzet

Több mint 40 hektáron égett a száraz növényzet tegnap a Temes megyei Szakálházán. A katonai tűzoltók a helyi önkéntes alakulatokkal közösen dolgoztak a lángok eloltásán. A Temes megyei katasztrófavédelmi felügyelőség sajtószóvivője szerint tegnap délután nem állt fenn annak a veszélye, hogy a lángok átterjedjenek a házakra, és a közúti forgalmat sem veszélyeztette a tűz. Szakemberek azt valószínűsítik, hogy tarlóégetés idézte elő a tüzet. Egyébként az elmúlt öt évben több mint 1200 alkalommal ütött ki tűz a Romsilva ügykezelésébe tartozó erdőkben, és ezek 75 százalékát az erdők mellett mezőgazdasági területeken, legelőkön felügyelet nélkül hagyott tarlótüzek okozták.

AZ ÚZVÖLGYÉBEN ELTEMETETT ROMÁN KATONÁK KÖZÜL HÁROM NEM A ROMÁN HADSEREGBEN SZOLGÁLT**„Láttamozták” a román keresztet**

Az Elie Wiesel Intézet szerint nem fasiszta jelkép az a kelta kereszt alakú emlékmű, amelyet a románok állítottak az úzvölgyi katonatemetőben. Eközben egy, a hadisírkerttel foglalkozó friss tanulmány arra hívja fel a figyelmet, hogy a román okmányokban név szerint is megemlített hét, románnak tekintett, Úzvölgyében eltemetett katona közül három nem a román hadseregben szolgált.

» KRÓNIKA

A romániai Elie Wiesel Intézet álláspontja szerint nem minősül román legionárius (fasiszta) szimbólumnak az a kelta kereszt alakú emlékmű, amelyet a Bákó megyei Dormánfalva (Dărmănești) polgármesteri hivatala állíttatott az úzvölgyi katonatemetőbe. A romániai holokausztkutató Elie Wiesel Intézet a Transparentnews.ro portál megkeresésére közölte álláspontját az úzvölgyi emlékművel kapcsolatban azt követően, hogy Kelemen Hunor, az RMDSZ elnöke július elején sérelmezte az emlékmű formáját, és kilátásba helyezte, hogy az Elie Wiesel Intézethez fordul ez ügyben.

„Elterjedt szimbólum”

Az intézet szerint a körbe illesztett kereszt egész Európában elterjedt szimbólum. Elsősorban az írországi és skóciai síremlékeken jelenik meg, Romániában pedig a máramarosi síremlékeken és faragott kapukon használják gyakran. Az MTI szerint az intézet elismerte, hogy a két világháború között a szimbólumot Európában és Amerikában is a szélsőségesen jobboldali szervezetek használták, és az ma is az egyik legismertebb vizuális eleme például a fehérek felsőbbrendűségét hirdető mozgalmaknak. Azt is hozzátette, hogy kelet-európai újfasiszta szervezetek is használják a jelkép stilizált változatát, amilyen például a romániai Új Jobboldal szervezet. Az Elie Wiesel Intézet hozzátette azonban, hogy „az úzvölgyi emlékmű, mely keresztény sírkertben található, nem esik a fasiszta, legionárius, rasszista vagy xenofób tetteket, jelképeket és szervezeteket, valamint a háborús bűnökért és tömeggyilkosságokért felelős személyek kultuszát tiltó 2002/31-es sürgősségi kormányrendelet hatálya alá” – idézte a portál az intézet álláspontját.

Kelemen Hunor azt követően sérelmezte a román legionáriusok és mai követők által is használt szimbólumot, hogy a román kulturális tárca utólagosan jóváhagyta az úzvölgyi román emlékmű művészi koncepcióját. A tárca korábban közölte, hogy Dormánfalva polgármesteri hivatala törvénytelenül állította ki önmaga számára az építési engedélyt a román emlékműhöz és parcellához, mert nem kérte a minisztérium előzetes hozzájárulását.

„Félreismert” román katonák

Eközben az úzvölgyi katonatemetővel foglalkozó friss tanulmány arra hívja fel a figyelmet, hogy a román okmányokban név szerint is megemlített hét, románnak tekintett, a sírkertben eltemetett katona közül három nem a román hadseregben szolgált, négyre vonatkozóan pedig egyelőre nem kerültek nyilvánosságra adatok. A Nagy háború írásban és képekben (nagyhaboru.blog.hu) című blog Műhely rovatában múlt héten közzétett, Egy első világháborús katonatemető hányattatott utóélete című 27 oldalas tanulmány szerzője, Magyarosi Sándor hadtörténész a nyilvánosságra hozott magyarországi és romániai forrásokat összevetve próbálta tisztázni, hogy kik nyugszanak az úzvölgyi katonai temetőben. A romániai Hősök Emléke Országos Hivatal (ONCE) június 12-én közzétett összegzésében elismerte, hogy nem az úzvölgyi temetőben nyugszik az a 149 román katona, akiknek a román parcellát létrehozták, és álláspontja szerint csak 11 román katona van eltemetve a temetőben. Arra a következtetésre jutott, hogy a temetőben nyolc ismert és három ismeretlen román katona

» A magyar hadtörténész szerint a román dokumentumokban név szerint megnevezett hét katona közül kettő a román források szerint is a magyar hadseregben szolgált, és egyiküket a magyar hatóságok magyarként vették nyilvántartásba. Egy románként megjelölt katona pedig oroszként szerepel a nyilvánosan elérhető magyar forrásokban.

román törvény értelmében akkor is magyar katonáknak kell tekinteni őket – állampolgárságuk és a hadsereg alapján, melynek a kötelékébe tartoztak –, ha biztosan lehetne tudni róluk, hogy román nemzetiségűek voltak.

A tanulmány a temető nemzetközi jellegét vizsgálva kitér arra, hogy a román hatóságok az 1928-as öszszesítésben 955 katona nemzetiségét/állampolgárságát rögzítették, közülük 794-et ők is magyarként azonosítottak. A temetőben nyugvó magyar katonák tehát a román források szerint is 83 százalékát teszik ki az azonosított nemzetiségű katonáknak. A tanulmány egy, a két világháború közötti román csendőrségi forrást idézve közli, hogy az Úzvölgyében eltemetett két olasz katona maradványait kihantolták, és más temetőben helyezték el. A tanulmány végén a szerző felvetette, hogy az efféle helyzetek kezelésére modellként szolgálhat a nyugat-európai példa, ahol az egykori ütközetek helyszíneit a hadszíntér-turizmus szempontjait figyelembe véve rendezték, és a megemlékezések ma már az egykori ellenfelek közti megbékélést szolgálják.

Keresztkérdés. A holokausztkutató intézet szerint nem román legionárius jelképet használtak

nyugszik, az összegzéshez csatolt dokumentumokban azonban csak hét román katona neve szerepelt. A magyar hadtörténész szerint a román dokumentumokban név szerint megnevezett hét katona közül kettő a román források szerint is a magyar hadseregben szolgált, és egyiküket a magyar hatóságok magyarként vették nyilvántartásba. Egy románként megjelölt katona pedig oroszként szerepel a nyilvánosan elérhető magyar forrásokban. A tanulmány szerzője a nyilvános forrásokban nem talált arra vonatkozó adatokat, hogy a fennmaradó négy, románnak tekintett katona mely ország hadseregében harcolt. A hadtörténész szerint további kutatásokra van szükség ahhoz, hogy kiderüljön a magyar honvédségben szolgált, de a román hatóságok által románként nyilvántartásba vett katonák etnikuma. Jogi szempontból azonban a 2003/379-es

» Az Elie Wiesel Intézet elismerte, hogy kelet-európai újfasiszta szervezetek is használják a jelkép stilizált változatát, amilyen például a romániai Új Jobboldal szervezet.

Az úzvölgyi temető ügye azt követően került a figyelem középpontjába, hogy a Bákó megyei Dormánfalva polgármesteri hivatala ez év tavaszán részben magyar katonák sírjain román parcellát hozott létre és ötven betonkeresztet állíttatott ismeretlen román katonáknak. A korábban magyar sírkertnek tekintett temetőt mindaddig a Hargita megyei Csíkszentmárton község gondozta. Az elnéptelenedett Úzvölgye település területét, melyen a temető is fekszik, mind Csíkszentmárton, mind Dormánfalva a magáéknak tekinti. A román parcella létrehozása feszültségeket keltett a román-magyar viszonyban. Június 6-án több ezer román megemlékező erőszakkal nyomult be a temetőbe, hogy részt vegyen a román parcella ortodox felszentelésén, miután székekkel élőlánccal próbálták megakadályozni ezt.